

Feliçment era una dona

MARIA DOLORS RENU
Feliçment *sóc una dona*, és el títol d'un dels seus llibres més coneguts. I, cal afegir, una dona de paraula, en tots els sentits. La paraula fou per a ella una poderosa eina d'expressió de tota mena de pensaments, sentiments i propostes cercant sempre la claredat i exactitud conceptual. Fou alhora la forma preferent de comunicació amb els altres i el món. Es podia parlar amb ella de qualsevol aspecte de la cultura i de la història, de les arts i de la vida política. I de la vida, *tout court*. Parlava molt i bé i la seva contundència podia arribar a espantar perquè semblava buscar polèmica. Els homes, cosa estranya aleshores, l'escoltaven, li feien cas i li contestaven amb respecte i seriositat.

La Diputació de Barcelona publicà un llibre on apareixen transcrits algunes de les seves intervencions com a diputada i regidora de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona. Llegir-les i recordar-la esdevé un refinat plaer. El seu llenguatge polític, alhora quotidià i precís, ben allunyat dels estereo-

Amb la precisió acurada que aporta el coneixement personal l'autora repassa l'obra i la trajectòria política de Maria Aurèlia Capmany (Barcelona, 1918-1991), quan es compleix, el pròxim 2 d'octubre, el vintè aniversari de la seva mort

tips o de les freses fetes, va directament al gra, sense embuts ni ornaments sobers. Diu el que vol dir amb aire seriós i alhora sorneguer de tal forma que fa la impressió que és ella tota sencera qui està darrere les paraules. Ella, amb els seus cabells grisos, el rostre ample i expressiu, els grans ulls negres amatents a tot el que l'envolta. Ella, que empra la desimboltura de qui coneix tots els recursos del món del teatre, que ha escrit, potenciat, dirigit i en el que ha actuat; emprava la mateixa capacitat de dramatització que manifestava en els actes electorals dels quals recordem especialment aquell Gran Mítting de la Llibertat, l'any 1976, que va inaugurar una nova època del socialisme català, on va posar a funcionar tota la seva força mental i expressiva enmig de l'entusiasme de tots plegats.

Fou una magnífica i prolífica escriptora sota uns gran varietat de formes. A més del teatre, els seus assajos foren pioners en aquells anys de foscor. El seu llibre *Les dones a Catalunya*, al

Maria Aurèlia Capmany, a l'espai *El meu avi* de TV3.

qual varen seguir-ne d'altres, fou i és un referent per a tota persona que lluita pels drets humans de les dones al nostre país. Famosa és la seva imatge d'aquest *àngel de la llar* que no vol ser-ho mai més...

Feminisme i llengua

El seu feminisme neix de la mateixa font que inspira les seves postures polítiques. Ambdues deriven d'un tret comú que podem qualificar com a *naturalment* arrelat en una postura vital de gran respecte envers els drets de tota persona, envers la seva dignitat i el dret a la llibertat personal i col·lectiva. Aquests són

«Volia que el nostre fos un país plural on no s'imposés una única manera restringida d'entendre'l»

els principis que nodreixen tant els escrits sobre la dona com els nombrosos assajos, les novel·les prou conegudes, les memòries, semblances, articles... Alguns tradueixen el seu coneixement de la història i tradicions de Catalunya, així com el seguiment de la seva estimada llengua i els seus nous usos a la premsa, que l'alegren perquè, com diu ella: «El català no ha de servir tan sols per a fer sonets sinó per aparèixer als diaris.» Volia que el nostre fos un país plural on no s'imposés una única manera restringida d'entendre'l.

Esdevenir, amb la conquesta de les llibertats, militant socia-

lista fou una conseqüència lògica dels anhels de llibertat, del seu catalanisme i del fort sentiment de solidaritat i de justícia que guiaren la seva vida. I també dona d'acció, va acceptar sense dubtar ni un moment la proposta de Pasqual Maragall quan li demanà d'acompanyar-lo en la gestió de la Ciutat de Barcelona.

Dona de pensament i acció, fou educada fora de les normes i models femenins de l'època. Va trobar a l'Institut Escola el suport necessari a un esperit que

venia ja estimulat, ja des de petita, per una família que cregué en el poder transformador de la cultura i confià plenament en les capacitats d'aquella noieta discutidora i intel·ligent que fou, amb el temps, mestra formal i informal de tantes persones

Una persona global

La M. Aurèlia va fer tantes coses, va pensar, escriure, actuar tant sobre tan diverses qüestions històriques, polítiques, socials i sobretot culturals i literàries, la se-

va mirada va explorar tants camins passats i presents, que ens fa pensar en una persona *global*, amb unes capacitats excepcionals i poderoses, nodrides per uns valors que segueixen sent no solament actuals sinó urgentment necessaris avui. La seva presència física rotunda, amb el *puret* a la boca, els braços carregats de carpetes i l'aire alhora sorreguer i seriós, ja no ens acompanya des de fa vint anys. Cada cop que la llegim no solament l'enyorem sinó que voldríem saber què en pensaria d'aquesta època actual de tants malestars i desconcerts. Què ens hauria dit, ella, aquesta dona de paraula.